Duşan BAISKI

RADIOGRAFIA UNUI CAZ BANAL

Salca de dincolo de peron se topise şi acum privea cerul printre rădăcini. Traversele îmbăiate în motorină se subţiaseră şi se torsionaseră ca nişte beţe de chibrituri arse. Liziera dinspre Mureş ardea mocnit cu flăcări verzui, decolorate. În răcoarea biroului, dezbrăcat la maiou şi cu chipiul dat pe spate, şeful de gară, Pascu, dezlega cuvinte încrucişate.

Uitat pe boltă, soarele de iulie îşi înfipsese razele în ceafa cantonierului Matei şi-l urmărea, păşind împreună cu el de pe o traversă pe alta.

Matei venea de la canton. În mâna stângă ţinea un bidon de plastic de cinci litri, iar în cea dreaptă o paporniţă plină cu ouă. Avea vestonul desfăcut, lăsând la vedere pieptul cu câteva smocuri de păr roşcat. Costeliv ca un cal proprietate comună, îşi puncta fiecare pas cu câte o gâfâială profundă, pornită parcă din burtă. Prin minte îi roiau gânduri confuze, somnoroase. La un moment dat se opri. Depuse paporniţa pe pietrişul dintre traverse şi-şi duse degetele spre gură. Atunci se văzu batista legată în jurul lor. Suflă în ele, întoarse capul cumva cu teamă, apoi ridică paporniţa şi o luă din loc.

Intră la şeful de gară cu falca de jos atârnând ca o cârpă fără întrebuinţare, iar când întinse mâna ca să-l salute pe celălalt, palma îi tremura ca piftia.

— Ce-i?

— Nimic, don şef.

— Credeam că iară…

— Nu, p-aia am lăsat-o. Ştiţi, ulcerul…

— Tremuri de parcă l-ai fi văzut pe dracu'! observă Pascu.

— L-am râse Matei, dar gluma nu prinse, fiindcă celălalt îşi reluă pedant careurile, cu chipiul aproape căzut pe spate.

Prin încăpere stăruia un miros vag de ţigări.

— Mâine trebuie să duc un bidon cu petrol, reuşi să spună, însă şi acest lucru îl făcu mai mult pentru el, ca nu cumva să uite. Disciplina căilor ferate era aspră, iar noaptea semnalul trebuia aprins.

— Puteai să dormi la canton. Cine te-a pus să vii pe căldura asta? întrebă Pascu.

— Şi totuşi aţi fumat, don şef.

Pascu îşi întoarse alene capul şi şapca i se rostogoli în mijlocul biroului. Matei stătea ca turnat lângă ghişeul de bilete şi doar ochii-i trădau pulsul inimii.

— Puteai să laşi jos bidonul şi papornița. Văd că te-a omorât drumul până aici. Cine te-o fi pus, nu ştiu…

Cantonierul nu se mişcă. Privea în gol, mut. Şeful de gară îl mai măsură o dată, lung, apoi, după câteva secunde, se ridică, îşi culese de pe jos chipiul şi ieşi nedumerit pe peron. O pală de vânt, scăpată de cine ştie unde, se chinuia să clatine frunzele unui tufiş de plop argintiu. Se auzi un cârâit de găină. Căldura se rostogolea implacabilă de-a lungul şinelor, înecând orizontul într-o perdea de flăcări transparente. La capătul câmpiei, cele două linii metalice se uneau şi urcau spre cer ca o scară infinită. Peste tot, un soare uitat.

Se întoarse drăcuind. Cantonierul s-o fi scrântit de atâta căldură, îşi zise. Îşi reluă plictiseala cu patimă. Trecură câteva minute bune. Prin birou plutea răsuflarea poticnită a lui Matei. Într-un timp acesta îşi lăsă bagajele pe podea. Pascu se roti alene către el.

— Mă, tu ai băut.

— N-am băut, don şef.

— Atunci, ce ai?

— Păi… n-am nimic.

— Căldura, a? conchise şeful de gară şi râse clătinând din cap.

Dar dacă totuşi i s-a întâmplat ceva, se întrebă. Îl privi din nou. Poate l-a doborât insolaţia.

— Cantonul! sări ca ars şi ieşi iarăşi pe peron.

Îşi puse mâna streaşină la ochi şi se uită spre orizont, acolo unde se vedea întotdeauna clădirea cantonului, de fapt o cămăruţă de trei pe patru, cu acoperiş din ţiglă roşie. Îşi palpă globii oculari până la durere şi mai privi o dată.

— A naibii căldură! mormăi şi reintră în răcoarea biroului.

Pentru o clipă, Matei vru să zâmbească satisfăcut. Însă privirea pierdută a celuilalt îi tăie orice pornire.

— Cald, cald.

— Cald, don şef.

Tăcerea adormi toropită pe umerii lor, până când o vrabie începu să ciripească isterică prin castanii înfipţi în peron. Pascu zvârli revista cu careuri peste un teanc de bilete. Matei continua să zacă lipit de podea, cu aceeaşi expresie nedefinită în ochi.

— Cald, mă!

— Cald, don şef.

— Să-ţi umplu jucăria cu petrol, zise şi se duse în pivniţă.

Se auzi zdrăngănit de cutii metalice şi tăcerea năvăli afară înspăimântată.

— S-a mai răcorit un pic, mormăi Pascu ieşind. Parcă aş face o plimbare. Mi-ai spus că-ţi plouă în canton. Vreau să văd şi să fac un proces verbal de constatare. O să-l semnezi şi tu. Poate reuşesc să fac rost şi de o sobă cu petrol. Că mi-ar trebui şi mie. Ştii cum e, vara sanie şi iarna car.

— Acum?! se îngrozi Matei arătând cu mâna spre sud, acolo unde trebuia să fie cantonul.

Şeful de gară îşi luă cămaşa lui albastră, cu epoleţi.

— Acum! spuse foarte hotărât şi în minte îi răsări cantonul cu acoperiş roşu.

Apoi ieşi pe peron. Şi totuşi cantonul era acolo. Ardea şi el mocnit, cu flăcări transparente. Asta însemna că înainte n-a avut decât o iluzie optică. Privi către satul cocoşat de căldură. Acoperişurile îndoite nu-i spuneau nimic. Nici măcar turlele cu streşinile scurse ale celor trei biserici din centru. Nu era credincios, dar nici ateu convins.

— Hai, că te-ajut eu să cari bidonul!

Matei nu răspunse şi nici nu ieşi. Nici măcar nu se mişcă din loc. Îl găsi în aceeaşi poziţie, cocârjat, cu mădularele pietrificate şi cu privirea întoarsă spre sine. Îl măsură enervat, pe urmă îl apucă de mână şi-l trase afară.

Căldura îl lovi şi pe el după ceafă şi pentru moment rămase pe loc, privind cu ciudă către cer. Încuie uşa, săltă bidonul şi o luă pe calea ferată. Matei îl urmă supus, cu mâinile vârâte în buzunarele pantalonilor.

După vreo zece minute începu să-şi blesteme hotărârea. Cămaşa i se lipise de spate. Gâtul i se uscase. Iar cantonierul tăcea. Câte-un fluture de varză se încumeta să-şi ia zborul prin aerul topit, iar după câteva fâlfâiri de aripi se prăvălea sufocat printre firele de pir.

Clipi des din pleoape. I se păruse că i se înceţoşează privirea. Se întoarse către Matei. Acesta păşea golit de orice gânduri, cu privirea uscată levitând undeva în faţă. Se opri şi se aplecă spre şina din stânga. Fierul uşor îndoit avea urme ca de la nişte dinţi uriaşi. Vru să-l strige pe celălalt, dar parcă se temu. Mai făcu o duzină de paşi. Aceleaşi urme.

Şi parcă nici distanţa dintre şine nu era cea standard. „Căldura”, îşi zise. N-avea voie să greşească. Matei nu aştepta decât o greşeală din partea lui. Ca în final să povestească la tot satul cum a înnebunit don şef de gară.

— Cald.

— Cald, don şef, cald.

(„Paradox” [nr. 13], 1988)